

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ulica Machiavelli 22-II. - tel. 62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-e - tel. 30-39 -
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzutta 18 -
CENA: posamezna številka L 20. - Naročnina:
mesečno L 85 (za inozemstvo L 150). - Poštni
čekovni račun št. 9-18127.

Leto IV. - Štev. 12

Trst - Gorica 24. marca 1950

Izhaja vsak petek

Italijanski položaj

Ob pogledu na italijanski notranjepolitični položaj se nam nehotno povrne misel na čas po prvi svetovni vojni, ko smo v letih 1919-1922 opazovali približno iste pojave kakor danes. Spopadi med MIS-ovci in komunisti v Turinu, splošna stavka v vsej beneški pokrajini zaradi dogodkov v Margheri sta samo dva člena v nizu incidentov, ki jih doživljamo iz dneva v dan.

Značilno je, da so v miru lahko komunisti razbili sedež nasprotne politične organizacije, ki jih je verjetno res izživala, in da policija tega uničenja ni mogla preprečiti. Po dogodkih v Margheri je delavstvo dejansko ustavilo ves promet preko tamkajšnjega področja, s čimer je jasno pokazalo svojo silo.

Po teh in še mnogih drugih pojavih moči lahko rečemo, da skoro ni države v Evropi, v kateri bi bil komunizem tako močan kakor v Italiji. Kot protutež njegovemu ekstremizmu pa raste na drugi strani desničarsko gibanje, ki prevzema nekoliko isto vlogo, kakor so jo imele Mussolinijeve "squadre d'azione" pred nastopom fašizma. Verjetno dobiva to gibanje precejšnje vsote denarja iz istih blagin, ki so pred tremi desetletji finansirale njegove predhodnike.

Med obema tema dvema ekstremoma plava tisto, kar bi morali imenovati državno avtoriteto in oblast. Ob vsakem dogodku, pri katerem pokaže država svojo nemoč, pa naj si bodo to izgedi, splošne stavke ali podobno, trpi njen ugled. In moč italijanske državne oblasti glede obvladovanja notranjepolitičnega položaja ni večja, kakor pa je bila leta 1919-1922. Opazovanje te nemoči dviga ekstremom njihovo bojevitost, podziga jih k vedno drzejšim podvigom. Borba za oblast se na ta način ne vrši več v okviru obstoječih državnih zakonov, temveč je prenesena na ulico, kjer si skušajo desničarji in levičarji z neposrednimi fizičnimi spopadi zavarovati potrebne politične prednostne položaje. Značilno je, da je ulica vsilila ta način borbe tudi parlamentu, kjer smo imeli že nekaj žalostnih pretepaških spoprijemov, v katerih so se marljivo udeleževali mnogi gospodje in tovariši poslanci. S tem je ulica dokazala, da je v danih okoliščinah parlament samo njen osvev, ne pa vodja in predstavnik.

To je bistvo trenutka italijanskega političnega položaja. Bodočnost notranjega italijanskega življenja se ne rešuje več z govori poslancev v parlamentu, temveč je odvisna od delovanja raznovrstnih, predvsem pa ekstremno usmerjenih sil, ki obvladujejo javno mnenje. Ako bo država s svojo pasivnostjo in slabostjo omogočila, da bodo te sile še bolj pridobile na svoji moči, potem ne bo v Italiji preostalo drugega, nego da izbira med dvema ekstremoma: desnim ali levim. Te izbire pa ne bo vršila država sama niti v toliki meri, kakor jo je vršila leta 1922, temveč se bodo vsa državna oblastna morala enostavno podredili položaju, kakršen bo izšel iz vseh teh spopadov, katerih primere smo v uvodu omenili.

Pri tem ne smemo pozabiti, da nimamo v Italiji danes opraviti z notranje oblastim in neenotnim socialističnim blokom, kakor je bil to primer po prvi svetovni vojni. Toglirati - Nennijevo sodelovanje je mnogo močnejši činitelj! Toda za bodočnost italijanske demokracije je to kvečjemu obtežila, ne pa olajšujoča okolnost. Cim bolj se namreč čutijo nasprotniki komunizma ogroženi, tem večja je njihova izkušnjava, da posežejo s svoje strani po podobnih ekskluzivnih in diktatorskih ukrepih, kakršnih se postlužuje tudi komunizem povsod tam, kjer je prišel do oblasti. Naj zmaga eden ali drugi ekstrem, v vsakem primeru bi s tem demokracija umrla!

Propast italijanske demokracije pa ne more biti danes v korist italijanskega naroda. Prav tako malo pa bi ta propast lahko odgovarjala koristim Evrope, sveta in še posebno vseh tistih naših Slovencev, ki žive v okviru italijanske države. Slovenci se namreč zavedajo, da bi bil eden ali drugi avtoritaren režim do njih verjetno še mnogo hujši kakor pa je bilo v preteklih 25. letih fašistične vladavine.

Ni ugodno, da moramo po komaj petih letih, ki so pretekla od zaključka vojne, napisati besede, ki predvidevajo ponoven pojav fašizma, rdeče, črne ali druge barve. Toda vse dokler ne bo italijanska državna oblast uspešneje uveljavljala splošnih državnih koristi, vse

Malo odgovora na živčne izpade ali kdo ima in nima prav

Tovariše okrog »Primorskega dnevnika« je hudo prizadejalo nekaj člankov, ki smo jih v zadnjem času objavili v našem listu. Tolikšne pozornosti, kakršno nam izražajo s svojimi obširnimi in poglobljenimi se odgovori, se nikakor nismo nadejali. Zal nam je, da nimamo tudi mi na razpolago dnevnika, da bi jim lahko z vsjo vpludnostjo v isti meri vračali, kar nam s tako razpisnostjo poklanjajo. Zato naj nam oprostite, ako se morajo zadovoljiti z redkejšimi odgovori.

Rekli smo v isti meri, kajti nikakor ne bi želeli vračati na isti način. Pisali člankov »Primorskega dnevnika« so namreč taki mojstri v izkrivljanju besed, poudarjanju raznih mest, ki z bistvom posameznih člankov nimajo nobene zveze, da jim te žalostne slave nikakor ne bi hoteli odvzeti.

Naš članek »Zmešani pojmi« je prvenstveno polemiziral s politično nelogičnim stališčem, ki ga trenutno zagovarjajo tako italijanski kakor jugoslovanski politiki, ki kriče na eni strani, da je potreben sporazum, na drugi strani pa obojestransko izjavljajo, da sporazuma, ki ne bi upošteval njihovih maksimalnih zahtev, sploh ne bodo priznavali. To je vendar nemogoča stvar: ali se sklene sporazum zato, da se ga potem spoštuje, ali pa se ga sploh ne sklene!

Te naše misli se odgovori »Primorskega« niso niti dotaknili, ker bi sicer morali priznati, da imamo prav. Veseli so bili, da so lahko ločeno od te osnovne misli lahko pograbilii nekaj stavkov ob zaključku našega članka, kjer smo zagovarjali potrebo po razširjenju Svobodnega tržaškega ozemlja, in tukaj so pričeli izlivati svojo priljubljeno gnojnico.

Toda naj nam tovariši dovolijo, da se tudi o tej stvari nekoliko mirneje pogovorimo, pa bomo videli, ali je pravica pri njihovem kričanju ali pa pri našem mirnem sklepanju.

Močna ali slaba manjšina?

Cim je postalo jasno, da Jugoslavija ne bo mogla uresničiti svojih maksimalnih zahtev, bi morali jugoslovanski politiki razmisljati o tem: ali je v korist našega tukajšnjega življa, da ostane vključen v Svobodno tržaško ozemlje v takem številu, da bo predstavljal močno in na svojih lastnih nogah stoječo etnično skupino, ali pa je bolje, da pustimo ta naš živelj čim bolj oslabljen, da tem prej in verjetneje utone v tujem morju.

Vprašanje je isto, kakor na fronti: ako želi poveljnik, da posamezna odpora gnezda samo krijeje njegov umik, potem jih bo pustil slabotna, ker se bo zavedal, da so žrtvovana. Ako pa bo želel, da se ohranijo in kljubujejo, potem morajo biti močna.

V primeru Trsta in njegovega ozemlja izjavljajo vsi omenjeni jugoslovanski politiki in njihovi predstavniki, da se mora naš živelj tukaj obdržati, saj v nasprotnem primeru ne bi mogli postavljeni svojih maksimalnih zahtev po vključitvi Trsta in Gorice k Jugoslaviji. Kadar koli bi bila ta mesta zgolj italijanska, potem taka zahteva ne bi imela nobenega smisla.

Izjavljena korist jugoslovanske države je torej, da se naša narodna skupnost tu ohrani, da ne propade in utone. Toda če pogledamo stanje, kakršnega so ti isti politiki pomagali ustvariti na pariški mirovni konferenci, in še posebno ti-

sto stanje, kakršnega so nam poedini njihovi predstavniki napovedovali za v bodoče, ko bi od sedanjega Svobodnega tržaškega ozemlja odrezali se nekatere zgolj s Hrva in Slovenci naseljene kraje, potem vidimo, da so postopali popolnoma nasprotno od tega, kar bi po vsej logiki morale odgovarjati slovenskim koristim.

Stvarnost

Slovenske manjšine, ki so ostale v sklopu Svobodnega tržaškega ozemlja, so očitno preslabotne, predvsem gospodarsko, zatem številčno, in zaradi tega tudi politično, da bi lahko uspešno kljubovali italijanskemu pritisku, ne da bi v to borbo morale vlagati prav vseh sil. Če prizadeti politiki ne verujejo našim besedam, potem naj se obrnejo kar na naše ljudi, ki jim bodo vsi priznali, da bi bila boljša rešitev, ako bi v sklopu Svobodnega tržaškega ozemlja bil naš živelj sorazmerno močnejše zastopan.

Ce si žele še drugič dokazati, potem naj kar opazujejo stranpot, na kateri je zašlo veliko število naših delovnih ljudi v trenutku, ko je Tito postal izobčenec Kominforma. Izidi volitev v čisto slovenskih vaseh in predmestjih nikakor ne dokazujejo, da bi imeli prav tisti, ki so smatrali za potrebno, naj bo naša tukajšnja manjšina čim slabotnejša, ker so se v svojih kalkulacijah zanašali na nestalno privrženost krajevnega italijanskega delavstva. Nikdar se ne bi zgodilo kaj takega, ako bi naš človek imel vcepiljen občutek lastne moči, ki pa

stvarno lahko sloni samo na številčnosti in na gospodarski pomembnosti.

Kakor je spregledala Titova politika usoden pomen številčnosti, tako je hodila po napačni poti tudi glede primerne gospodarske uveljavljanja našega življa v Trstu, ki je bistvo in središče celotnega ozemlja. Razen nekaj ponesrečenih uradnih poizkusov, ki so pa vsi stali ogromne vsote, zato da niso dali prav nobenega uspeha, niso Jugoslovani napravili ničesar, s čimer bi pomagali krajevnemu prebivalstvu slovenske narodnosti, da se gospodarsko osamosvoji. Imeli smo UJVODE, CENTROPROME, toda vse povojni čas nam ni prinesel ustanovitve niti ene krajevnog zasidrane in močne slovenske gospodarske ustanove.

Tovariši so šli še delj. Onemogčili so in še vedno onemogčajo povratek večini tistih prebivalcev Svobodnega tržaškega ozemlja, ki so se sivočasno zatekli pred fašističnim preganjanjem v Jugoslavijo. Preprečujejo torej, da bi se naš živelj ojačil celo s tistimi silami, ki na ta prostor prav za prav spadajo. S tem dokazujejo vso svojo strankarsko zaslepljenost!

Ko je bilo letošnje poletje gotovo o tem, da bo Tito prepustil Italiji Trst in Kopršćino v zameno za nekaj vasi na Krasu in ostali del cone B, a da bo obenem zahteval v Trstu za Slovence celo slovensko univerzo, je nekdo grenko pripomnil: »Kje bodo pa potem Slovenci?« S tem je najlepše osvetlil vso napihnjeno politiko raznih prenapetcev, ki kriče velika narodna ge-

sla, a delajo na drugi strani prav vse, kar je potrebno, da se ta gelsla ne bi mogla uresničiti.

Zaključki

Politika je stvar logike in tovariši morajo pač dovoliti, da obstoječe in veljavne mirovne pogodbe v korist nekega meglezna in nevernarnega dogovarjanja. Toda če se že govori o sporazumu, potem naj vsaj oni, ki so misel zastopajo, upoštevajo tudi tiste nujnosti tukajšnjega prebivalstva, ki so že v izsedanjem dogajanju prišle do izražanja in naj poskrbe, da se proti njim ponovno ne pregreše. Na Svobodnem tržaškem ozemlju preostale narodnostne skupine niso izročene neki tuji državi. Imajo vse pravne pogoje, da se ohranijo in razvijajo. Zato jih ne more nihče smatrati za izgubljene. Nujno je torej, da se jih jača, ne pa slabi.

Ta opomin je bil potreben, kajti vsa jugoslovanska politika glede Svobodnega tržaškega ozemlja gre samo za tem, da podpirajo same ljudi, ki so na ozki liniji jugoslovanske komunistične partije. Ta strankarska ozkosrčnost je prezirala prave narodne koristi in čas bi bil, da se izpremeni ta slovenskem narodu škodljiva usmerjenost!

Sestanki in odločitve velikih

Izkušnje preteklosti - želje za bodočnost

V svetovnem časopisu se zopet na široko razpravljajo o mirovni ofenzivi, ki naj bi po nekaterih virih šele pričele, po drugih pa so že v polnem teku. Nov val je dobil svoj prvi vzgon v izjavah ameriškega senatorja Mac Mackona, ki je Trumanu predlagal, naj se ponovno sestane s Stalinom, da skupno razščitja zapleten mednarodni položaj. Za tem je počila Churchillova volivna bomba. Staremu državniku se je najbrž zopet zahotelo videti svojega starega prijatelja, ter je zato napovedal, da se bo v primeru volivne zmage zopet sestel s Stalinom in celo po volivnem porazu je predlagal laburistični vladni naj deluje na to, da se strije veliki čimprej sestaneje. Ker so se v Sovjetiji vršile volitve, so tudi tamkajšnji državniški podali svojim volivcem na ljubo nekaj miroljubnih izjav, kar je na Zapadu takoj povzročilo pričanje, da so v zraku novi Stalini-vojni mirovni poizkusi.

Tako je nastalo vdušje, v katerem si bodo morali pač trije veliki ponovno povedati, ali imajo sploh namen, da poizkusijo na miren način rešiti gordijski vozal sedanjega svetovnega položaja. Ma-lenkov je tekom sovjetske volivne propagande izjavil, da avertuje v možnost sožitja kapitalističnega in komunističnega sistema »ter da je stako sožitje celo zaželjeno. Stalin sam se ni podal merodajne izjave, vendar jo nekateri pričakujejo v kratkem.

Najkonkretnjši in najbolj uraden je bil desedaj ameriški zunanji minister Acheson, ki je v svojem velikem govoru na državni univerzi v Berkeleyju dne 16. t. m. podal v obliki sedmih programati-skih točk pogoje, pod katerimi so Združene države pripravljene doseči sporazum s Sovjetsko zvezo: 1) Skleniti ti je treba mirovne pogodbe z Avstrijo, Nemčijo in Japonsko. Združene države ne morejo pri tem sprejeti pogojev, ki bi te države izpremenili v satelite Sovjetske zveze. Sovjetska zveza ne sme v Aziji izpodkopavati držav, ki so šele pred kratkim dosegle svojo samostojnost. 2) Sovjetska zveza bi morala umakniti svoje čete iz satelitskih držav ter ne bi smela v njih podpirati režimov, ki niso izraz svobodne volje njihovih državljanov. To ne bi bilo v nasprotju z varnostjo Sovjetske zveze. 3) Sovjetska zveza naj preneha s svojo zaviralno politiko v orga-

nizaciji Združenih narodov. 4) Sovjetska zveza naj pristane na tak sporazum o atomski energiji, ki bi dopuščal možnost mednarodnega nadzorstva na licu mesta. Saj so na razpolago neodvisni znanstveniki, ki bodo tako svojo službo izvrševali samostojno, ne da bi pri tem zastopali interese posameznih držav. 5) Moskva naj se ne poslužuje komunističnih strank pri svojih poizkusih za rušenje vlad, s katerimi vzdržuje sicer navidezno prijateljske odnose. 6) Sovjetska zveza naj sodeluje z Združenimi državami pri uveljavljanju dostojnega in spoštljivega postopanja namram diplomatskim zastopnikom vsega sveta. 7) Sovjetska zveza naj preneha prikazovati Združene države kot nekakšnega načrtnega vojnega hujskača. Sovjetska zveza naj pusti na svoje ozemlje dostop tudi nazorom in osebam iz drugih držav.

Kakor vidimo niso Achesonove zahteve take narave, da bi s svojo skromnostjo zadovoljile sovjetsko prevzetnost. Zato ga je tudi sovjetski tisk že pričel zmerjati kot »takaja ameriških vojni hujskačev, ki je s svojo nesramnostjo prekosil celo Ribentropac. Toda uradno Sovjeti še niso zavzeli stališča do teh predlogov Združenih držav, ki kljub vsemu videzu vendar dopuščajo še vedno na vse strani odprta vrata.

Kdaj bodo Sovjeti točno povedali svoje pogoje, ako bodo to sploh napravili, še ni znano. Nekateri vedo povedati, da bo ta naloga poveljeval Molotov. Medtem pa v Združenih državah z gotovostjo pričakujejo konec tega meseca ali pa prve dni aprila zunanjepolitični govor predsednika Trumana, ki bo verjetno točneje opredelil ameriške zahteve, upoštevajoč pri tem že vse, kar bo tedaj znanega o vtiših in odzivih, ki jih je pri Sovjetih vzbudil Achesonov govor.

Zanimivo pa je to, da se vsi ti poizkusi in tipanja vrše izven okvira Združenih narodov in pri tem se zopet pojavlja problem delitve sveta v vplivnostna področja. Zopet se govori o sestankih »veliki-kih, ki naj bi v zaprtem krogu odločali o usodi narodov.

Po vseh izkustvih, ki smo jih posebno v Evropi doživeli v vojni in po njej, dajemo v tem pogledu vsekar prav tistim, ki se teh sestankov bolj boje kakor pa

vesele. Kar pogledamo kako so tekli dogodki med drugo svetovno vojno. »Veliki« so se že v naprej dogovorili o miru, njegovih pogojih itd. Za intimo zeleno mizo so bili prodani in zalgnari življenjski interese mnogih manjših narodov, ne da bi se njihove predstavnike sploh kaj vprašalo. Toda ko bi vsaj to, kar so napravili dobro opravili Kljub Teheranu, Jalti in Potsdamu, a morda prav zaradi njih, nimamo še danes sklenjenih mirovni-h pogodb. »Veliki« so bili veliki po moči, toda sami nikakor niso mogli obvladati podrobnosti vseh tistih številnih vprašanj, v katerih so se svojevoljno postavili za vrhovne razsodnike.

Po prvi svetovni vojni je bila stvar drugačna. Takrat so se sestale velike konference, ki so res dolgo sejele, toda končno so vendar napravile mir, ki je trajal vsaj dvajset let. Tudi takrat so v končni istanci odločali veliki, toda predhodno je bila o vsaki stvari izvršena velika in javni kritiki podvržena razprava. Tako so tudi »veliki« lahko spoznali težnje in zahteve, ki jih v posameznih problemih goje poedini narodi. Nekaj takega niso najnovejši »veliki« izvedli niti v času Jalte, niti v primeru Potsdama, in vendar so na teh sestankih sprejeli sklepe, ki se nanašajo na stotine milijonov ljudi, ne morda kakih kolonialnih narodov, temveč večinoma Evropejcev.

Na osnovi vseh teh izkustev gledajo evropski narodi z velikim nezaupeanjem na morebitni nov sestanek »veliki-h. Ako žele Združene države obdržati svoj prestiž, potem mora predsednik Truman ostati zvest svoji objlubi ko je dejal, da ne bo dopustil, da bi se o katerem koli narodu odločalo, ne da bi se pri tem upoštevalo prvenstveno njegovo mnenje. Zato naj o novi ureditvi sveta ne odloča skupina dveh, treh ali štirih »veliki-h, temveč stvarna, ne samo formalna konferenca vseh prizadetih narodov. Ce so Združeni narodi sposobni za življenje, potem spada tako urejevanje v njihov okvir, ne pa na nove tajne sestanke, ki bodo nujno prinesli samo nova razočaranja in izigravanja.

Širite „DEMOKRACIJO“

Od srede do srede

15. MARCA: Ameriški zunanji minister Acheson izjavlja: »Kateri koli napad preko današnjih kitajskih mej bi kršil listino OZN in s tem mira.« Francoski parlament je s 451 glasovi proti 179 ratificiral pogodbo o dobavi ameriškega orožja v okviru PAM dogovora. Predsednik belgijske vlade Eyskens prepričuje kralja Leopolda, naj se odpove prestolu. V zahodnih krogih preučujejo možnost podelitve zaupne uprave nad Eritrejo Angliji. V Bolgariji pripravljajo velik proces proti raznim bivšim komunističnim prvakom.

16. MARCA: Churchill zagovarja oborožitev Nemčije. Dva angleška atašee sta zapustila Budimpešto na zahtevo madžarske vlade, ker sta bila vpletena v Sandersov vohunski proces. Češkoslovaška vlada je izgnala iz Prage odpravnik poslov papeške nunciature De Livo. Ameriški zunanji minister Acheson je govoril o sedmih točkah, z rešitvijo katerih je možno doseči sporazum s Sovjetsko zvezo. V grških vodah so ameriške pomorske vaje. Spor o Jeruzalumu pred skrbniškim svetom OZN. Belgijski kralj Leopold izjavlja, da se bo podredil sklepom parlamenta glede svojega povratka na prestol. Uporniki so zažgali rudnik zlata v Eritreji.

17. MARCA: V Albaniji se nadaljuje čistka med vodilnimi osebnostmi režima Envera Hoxe. Na Madžarskem je bilo od 25 prefektov odstavljenih kar 12. Ameriški znanstveniki so odkrili novo prvine št. 98, ki so jo imenovali kalifornium. V Boliviji je vojska preprečila falanžistični upor. V Zahodni Nemčiji bodo mogli odslej prosto ustanavljati politične stranke. 55 odstotkov češkoslovaškega izvoza gre na Zahod. V številnih belgijskih pokrajinah so delavci proglasili protestno stavko proti nameravanemu povratku kralja Leopolda.

18. MARCA: Truman bo v svojem najupnejšem govoru o zunanji politiki določil pogoje za sporazum s Sovjeti. Moskovski tisk je ostro napadel Achesona zaradi njegovih sedem zunanjepolitičnih točk za dosego miru z Vzhodom. V avstrijskih krogih trdijo, da se bosta Truman in Stalin sestala v bivšem cesarskem dvorcu Schönbrunnu pri Dunaju. Belgijska vlada je podala ostavko zaradi nesoglasij glede povratka kralja Leopolda. Nove čistke v KP Bolgarije in Cehoslovaške.

19. MARCA: Belgijski regent je poveril sestavo nove vlade krščansko-socialistu Eyskensu. Antimonarhistični krogi grozijo, da bodo v primeru povratka kralja Leopolda zahtevali razdelitev Belgije na tri samostojne države: Flandrijo, Valonijo in Bruxelles. Čujejo se glasovi, da bo postal Stalin opolnomočenca Molotova z mirovni-škim poslanstvom na Zahod. Hastingsu so zaključili mednarodno socialistično konferenco ne da bi se sporazumeli o obeh točkah dnevnega reda: ostalo je nerešeno posarsko vprašanje zaradi nesoglasij med francoskimi, nemškimi in posarskimi delegati ter vprašanje zedinjenja italijanskih socialistov; kongres priporoča, naj se Saragotvo socialisti podredijo Romitovim socialistom.

20. MARCA: Indonezijska vlada je kar čez noč za polovico zmanjšala kupno moč denarja v obtoku. V Saigonu je prišlo do krvavih spopadov o priliki demonstracij proti ameriškim mornarjem, ki so na uradnem obisku v indonezijskih vodah. Nekatoiški duhovniki na Cehoslovaškem so prisegli zvestobo državi. V Belgiji se nadaljuje protestne stavke proti kralju. V Tokiu je prišlo do spopada med naseljenimi Korejci in policijo.

21. MARCA: Ustavna kriza v Belgiji se zaostčuje: Spaak izjavlja odločno, da kralj Leopold ne bo mogel dolgo vladati nad razvojenim narodom. Francoska policija ostro nastopa proti stavkujočim luškim delavcem v Marseju. Anglija se izjavlja za sprejem LR Kitajske v OZN. Anglija priznava, da je posarski dogovor med Francijo in Posarjem le začasen. Italijani so začeli prevzemati od Angležev zaupno upravo v Somaliji. Italija predlaga razgovore z vsemi prizadetimi silami za dosego enotne uprave v obeh področjih Svobodnega tržaškega ozemlja.

Občinske volitve na Koroškem

Dne 12. marca so bile na Koroškem občinske volitve v vseh občinah, razen v Celovcu in Beljaku...

Koroški Slovenci so bili zadnjih dvanajst let brez svojih zastopnikov v občinskih upravah...

PO ITALIJI

Italijanska vlada se resno bori z vprašanjem ohranitve javnega mira in obvarovanja demokratičnih svobod...

Današnji italijanski položaj je zelo sličen onemu neposredno po prvi svetovni vojni...

Obračunavanja med komunisti in fašisti

Vlada še ni mogla zaustaviti kmečkega gibanja zasledena veleposelstniške zemlje...

Socialkomunisti in fašisti so prenesli težišče svojega političnega delovanja na ulico...

V Rimu in Turinu je prišlo tudi do pouličnih spopadov med socialkomunisti in fašisti...

Zanimivo predavanje „Trst in Slovenija“

Pred kratkim je bilo na sedežu najvišje španske znanstvene ustanove Consejo Superior de Investigaciones Cientificas...

Predavatelj, ki so ga poslušalci lepo pozdravili, je svoje izvajanje znanstvenih podatkov št. številni citati in izjavami vplivnih političnih moči...

Teza gotovo ni mogla biti po volji italijanskim poslušalcem, ki so se celo javili v debato...

stične in socialistične liste enostavno prišel med... nemške glasovalce...

Na volitvah so z velikim naskokom pred ostalimi strankami zmagali socialisti...

Za slovenske liste je bilo oddanih 4.780 glasov, od katerih odpade 2.099 glasov na listo, ki so jo vložili pod imenom protikomunistične slovenske Krščanske ljudske stranke...

Pač se diči »Primorski dnevnik« s pavovim perjem, ko piše, da je dobila Demokratična fronta delovnega ljudstva 4.800 glasov...

Dvogovor Francija - Nemčija

Posarska zadeva je spravila v zelo mučen položaj vse zagovornike misli o zedinjenju Evrope...

Zadržanje demokrščanov

Najnoveste policijske mere rimske vlade niso ugodno odmevale celo med samimi demokrščani...

Zadržanje komunistov in fašistov

Da so vladni ukrepi neprijetno prizadeli uporniško opozicijo, je dovolj razumljivo...

Med socialisti

Protineunijevski socialisti se ne znajdejo. Sprtje med romitovci in saragatovci še ni rešeno...

Mejniki med Jugoslavijo in STO

Ponovno postavljanje mejnikov med anglo-ameriškim področjem Svobodnega tržaškega ozemlja in Jugoslavijo je končano...

Ukaz o pomilostitvi

Generalni ravnatelj za civilne zadeve ZVU na anglo-ameriškem področju STO-ja je podpisal ukaz št. 45...

Pokojni prezident Beneš o Sovjetski zvezi in o sovj. voditeljih

Pred kratkim je izšla v Londonu knjiga bivšega češkoslovaškega ministra zunanje trgovine Huberta Ripka...

Dne 23. februarja 1948, tik pred prevratom, ko so ministri Zenik, Stransky, Drtina in Ripka zopet razpravljali z Benešem in izrazili mnenje...

Dvoletna razpisna komisija

Zadnji dogodki v zvezi s podiranjem nemških jeklarn (delavski nemiri in spopadi z angleškimi vojaškimi enotami) so nevarnost položaja pravilno osvetlili...

Kot strela z jasnega neba pa je šinil med začuden zahodne politike spreten predlog zahodne nemške vlade...

Ameriški visoki komisar v Nemčiji Mac Cloy je sicer večkrat ostro obsodil najnovše nemško poseganje v svetovno zunanje-politično dogajanje...

Trideseturni delovni teden? Ameriška federacija dela, ena izmed dveh največjih sindikalnih organizacij Zdrženih držav, je postala zagovornica ideje, da bi se znižal delovni urni teden...

Italija in STO

Zaradi carinske priključitve B področja STO-ja k Jugoslaviji je italijanska vlada vložila protest pri OZN in pri vseh 12 podpisnicah mirovne pogodbe...

Mednarodni svet za pšenico

Posebna misija Uprave za gospodarsko sodelovanje za Trst je obvestila ZVU o ukrepih, ki jih je podvela Uprava za gospodarsko sodelovanje v Washingtonu...

Desti s Tržaškega

Slov. dobrodelno društvo

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu bo imelo v nedeljo, 26. marca 1950 ob 10.30 uri zjutraj redni letni občni zbor...

- 1) Poročila. 2) Odobritev računov za leto 1949. 3) Volitve novega odbora in nadzorstva. 4) Slučajnosti.

Istočasno naproša odbor vse tiste rojake, ki so že pred štirinajstimi dnevi prešli povabilo, naj bi prispevali ali posodili določeni znesek za nakup postelj za šolske kolonije...

Slovenci! Pomagajte društvu pri teži nalogi! Prijavite takoj tudi vašo udeležbo pri zbirki za početniške kolonije.

VPišite se za člane Slovenskega dobrodelnega društva! ODBOR

Slovenska prosv. matica v Trstu

Odbor Slovenske prosvetne matice v Trstu vabi člane na redni letni občni zbor...

- 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročila. 3. Izglasovanje razrešnice starem odboru. 4. Volitve novega odbora. 5. Slučajnosti.

V primeru nesklepnosti ob napovedani uri, bo občni zbor pol ure kasneje ne glede na število udeležencev. ODBOR

Odbor SPM v Trstu javlja, da pripravlja obširen spored predvajanja zanimivih kulturnih filmov po vseh vaseh tržaške okolice.

Koncert SPM v Nabrežini

Na dan sv. Jožefa je priredila SPM iz Trsta napovedan koncert v naši kinodvorani.

Krajevna organizacija SDZ v Nabrežini

Krajevna organizacija SDZ v Nabrežini vabi vse občinstvo na javno zborovanje...

Urad delohrana brezplačno za vse, ki žele zopetno pridobiti naših starih primikov in daje razne informacije...

Osebnostne izkaznice

Ukaz Zavezniške vojaške uprave št. 42 spreminja ukaz ZVU št. 228 z dne 15. decembra 1949...

Javite nahajališča razstrelivnih snovi!

V zadnjem času je prišlo do številnih smrtnih nesreč, pri katerih so postali v glavnem žrtve otroci...

Ukaz o pomilostitvi

Generalni ravnatelj za civilne zadeve ZVU na anglo-ameriškem področju STO-ja je podpisal ukaz št. 45, ki podeljuje amnestijo in pomilostitev mnogim osebam...

Ukaz o pomilostitvi

Generalni ravnatelj za civilne zadeve ZVU na anglo-ameriškem področju STO-ja je podpisal ukaz št. 45, ki podeljuje amnestijo in pomilostitev mnogim osebam...

Vesti z Goriškega

Prošnja slovenskih vernikov gospodu škofu

Slovenski verniki v Trzinu smo že mnogo časa od tega nastolili na našega g. škofa prošnja za slovensko mašo in pridigo v Trzinu. Naša želja pa se nam ni izpolnila. V teh težkih časih je božja beseda, izrečena v materinem jeziku, posebno dobrodošla in dopadljiva, pa tudi prepričevalna in polna nežnega občutka ter ganotja za nas vernike, ki sledimo Kristusemu nauku. Človek se počuti bolj krepkega in dostojnega, ko vidi, da ima vsaj to pravico, da sme moliti v lastnem jeziku, ne samo po cerkvenem pravu in Kristusovem naročilu, ampak tudi po pravih in načelih iste demokracije, ki nima zahrbitih namenov, metod in ciljev. V času, ko je na vladi krščanska demokracija, bi morali vsi ravnati kakor zapovedujejo ti nauki in ta načela. Zato smo upali, in še upamo, mi slovenski verniki v Trzinu,

da se nam naša goreča želja izpolni. Ta naša želja temelji tudi na naravnih pravicah! Če pa se nam ta želja izpolniti ne more, vprašamo gospoda škofa, ki nekaj ve in še mnogo več more: Zakaj ne? Kje in odkod ovire? Ali moramo sprejeti mi slovenski verniki zapovedanje, da bodo drugi mirno in nemoteno izvajali nadoblasti? Ali smo mi slovenski verniki manj vredni od italijanskih? Ali ni Kristus zapovedal apostolom: »Pojdite in učite vse narode!« Kristusi ni nikoli dovolil, da se njegovi verniki in učenci zapostavljajo in omalovažujejo! Vi, gospod škof, ki ste naš pastir in vladika, imate veliko moč in veliko besedo. Vaš ukaz nekaj zaleže! In če bi se kdo upal in drznil moliti ga ali ga ne izvajati, imate usmo moč, da napravite red in pokličete vsakogar k pokorščini.

Gorici prenočil. Casnikarjem je izjavil, da se preganjanje Katoliške cerkve na Češkoslovaškem vedno bolj zaostreje. Tisti dan, ko je on dobil ukaz, da mora zapustiti Prago, je češkoslovaški minister za bogoslužje Cetička v svojem govoru v parlamentu obsodil češkoslovaške škofove veleizdaje. Duhovniki se na Češkoslovaškem prav dobro drže. Od priložnosti 7000 duhovnikov jih je samo kakih dvesto odpadlo in šlo s komunističnim režimom. Zaprtih jih je pa na stotine. Ljudstvo vedaj bolj obiskuje cerkve kakor prej.

Mašniško posvečenje

Na praznik oznanjenja Marijinega 25. t. m. bo v kapeli goriškega Malega semenišča posvečen za mašniška diakon goriške nadškofije g. Bogomil Breclj. Novi mašnik je iz znanе šturske družine Brecljev, ki je dala tri žrtve za časa komunistične revolucije. Svojo prvo mašo bo imel na tih nedeljo v Rimu na grobu mučencev. Zelimo mu iskreno obilo božjega blagoslova in novi življenjski poti.

Po posvetitvi g. Breclja bo g. nadškof podelil še dva višja reda in več nižjih. Med drugimi bo prejel subdiakonat slovenski bogoslovec reške škofije g. Bruno Rosipal iz Jelšan.

Nadškofova obletnica

V soboto 25. t. m., na praznik Marijinega oznanjenja, praznuje goriški nadškof mstr. Karel Margotti obletnico škofovskega posvečenja. Ta dan je izredno pomemben zanj, ker je postal velik duhovnik in je prejel polnost mašniškega posvečenja, važen je pa tudi za goriško nadškofijo, ker je bil ta dan maziljen za škofa mož, ki vodi goriško nadškofijo že dolgo vrsto let.

Smrt na meji

Pretekli teden, v sredo 15. t. m., so bili prebivalci ob meji na koncu ulice Sv. Gabrijele v Gorici pričetožkega in mučnega prizora. Videli so kako se je neki petnajsetletni mladenci na jugoslovanski strani pogovarjal s stražnikom. Naenkrat je stražnik velel mladencu, ki je izgledal biti še otrok, naj mu sledi na orožniško postajo. Mladenci pa se je očitno zbal in začel bežati proti postaji, to je v notranjost jugoslovanskega ozemlja. Tedaj pa je sprožil stražnik za njim s svojo mitro in ga podrl mrtvega na tla. Dogodek je sprivil vso javnost v resnično žalost, saj je pokazal eno sliko terorističnega krvavega režima, ki tlači naše brate onstran meje. Na strelje iz mitre so prihiteli iz vojašnice razni Titovi častniki, si ogledali truplo mrtvega in se mirno vrnil nazaj, kakor da bi se ne

bilo zgodilo nič posebnega. Pa pravijo, da bo imel narod svobodne volitve!

Števerjan

V zvezi z dogodkom, ki se je predpretekli teden zgodil v naši vasi in o katerem je »Demokracija« pisala 17. t. m., jemiemo sedaj na znanje vest, da je častnik udaril učenca Joškota Vogriča bajje v hipni razburjenosti. Odgovorni krogi obžalujejo dogodek. Vendar ponudujemo, da je vsako tako dejanje graje vredno in upamo, da se v bodoče kaj takega ne bo več zgodilo. Zlasti ni treba zanašati se ob takih prilikah proti našemu narodu in neobgljeni deci, ki so že zadosti trpehi pod fašizmom in se morajo še danes boriti za svoje pravice.

Videm

Semkaj je pribežalo iz Borjane in iz Podbele na Kobariškem 21 oseb hkrati. Dve družini sta popolni, drugi pa so posamezniki. Vse so pustili v rdečem raju, samo da so prosto zadihali in pa da mirno spijo. Noč je najhušja — izjavljajo —, ker se človek vedno boji, da potirka na vrata Rankovičeva policija in ga odpelje neznanu kam, gotovo pa v trpljenje.

Krmin

Iz Medane v Brdih je pribežal v Krmin, kjer ima nekatere svoje sorodnike, neki Simičič, sin znanega gostilničarja Simičiča, ki je nekdo tožil na trgu pred cerkvijo.

Jamlje

Naša vasica utegne zasloveti po deželi zaradi nekaj nenavadnega, in sicer zaradi šolskega stranišča, ki prav za prav niti stranišče ni, ampak samo nekaj polzaprt prostor, ki dela smotno vsem, ki so dolžni skrbeti za šolsko nego in higijeno. Vprašamo županstvo v Dobrobu in gospoda šolskega skrbnika v Gorici, pa tudi občinskega in pokrajinskega zdravnika: ali res nimate za naše slovenske učence samo par tisočev, da bi nam postavili tak primeren, čist prostor? Zakaj pa prav za prav zastopate oblastvo, če ne zato, da skrbite tudi za našo šolsko mladino? Ali nega in higijena ne spadata k omiki?

Vrh sv. Mihaela

»Primorski dnevnik« se ponaša, da se pri nas mladina uči lepega petja. Hkrati pa po svoji stari navadi nekoga napada, in sicer našega bivšega učitelja, ki mu je baje bil na poti, dokler je učil v naši vasi. Na poti pa mu je bil le zato, ker je velika večina naših Vrhčanov ljubila bolj učitelja in ga cenila, kot pa »Primorski dnevnik« in njegovo družino iz Gorice. Vrhčani smo peli in bomo peli, nikoli pa tistih pesmi, ki niso naše, narodne. Komunističnim naukom »Primorskega« in njegove te »Soočene bomo sledili za nobeno ceno!

Z onstran meje

Slavoloki

Vzdolj vse meje na goriškem področju je videti slavoloke, ki so jih titovci ukazali postaviti zaradi volitve, ki bodo tam 26. t. m. Kakor izgleda, bo imela »zmaga« velike sprejeme in slavnosti ne bo ne konca ne kraja. Glasovi, ki prihajajo z onstran meje, zatrjujejo, da bodo budili volivce že ob starih zjutraj in jih gonili na volišče. Vest bo gotovo odgovarjala resnici, saj so že lani ali predlanskim tako ravnali z ljudmi, ko so volili okrajne odbore.

Ljubljanske vesti

Znani vseučiliški profesor in pisatelj dr. Aleš Ušeničnik je zaradi starosti zelo opešal in je priklenjen na posteljo. Njegov nekoliko mlajši brat dr. Franc Ušeničnik, prav tako profesor in znanstvenik, si je pred kratkim zlomil nogo v kolku. — Znani skladatelj msgr. dr. Kimovec in kanonik Simenc sta prišla na svobodo. Nesrečnemu Kimovcu se je v zaporu omražil um. Upajmo, da se mu bo zdravje čimprej vrnilo.

Zakaj so v Planici jedli bel kruh

V Planici so bile pretekli teden mednarodne smučarske tekme. Za to priliko so komunisti zbrali tam nekaj tisoč ljudi iz vse Slovenije. Vsem so dali v roko kos belega kruha, da bi ga videli tudi inozemski smučarji - tekmovalci. Tudi iz Gorice in iz Trsta so poklicali nekaj takih, ki ne razumejo rdeče zvijače. Zato hvalijo, da so jedli bel kruh, in pravijo, da laže, kdor trdi, da v Titovini nimajo belega

kruha. Tem slepcem ponatiskujemo dva dopisa, ki jih prinaša »Slovenski poročevalec« iz Ljubljane od 18. t. m.:

»Ljubljanske gospodinje z malimi izjemami še vedno niso dobile moke na živilske karte za mesec marec. Vrsta poslovalnic nima niti koruzne moke, čeprav je te moke dovolj na razpologo in se hitro kvari, delitev pa se zaključuje že 22. t. m. Mnoge poslovalnice ta mesec niso še nič delile.« itd.

Drugi dopis pa pravi:

»Kljub pismenim, telefonskim in osebnim ustnim urgencam gozdni delavec pri gozdni manipulaciji in gozdni upravi Črnomelj od 16. t. m. še vedno niso prejeli živilskih nakaznic za mesec marec. Zato, da nam ne bi kdo očital malomarnosti, smo prosili za posredovanje naslednje forume: okrajni komite komunistične partije Slovenije, javno tožilstvo, kontrolno komisijo, okrajno poverjenstvo za trgovino in preskrbo, poverjenstvo za delo, Narodno banko v Črnomlju in lesno industrijsko podjetje v Straži, razen tega pa še republiški odbor lesne zveze, komisijo državne kontrole in ministristvo za lesno industrijo in Ljubljani. Ker so bila vsa ta posredovanja brez uspeha, sta bili gozdna manipulacija in gozdna uprava prisiljeni izdajati delavcem hrano na posebne naloge, ki jih je prejel gozdni magazin. Ne morejo pa delavci kupovati kruha v mestni pekarni, ki jim ga brez obzirkov ne sme in ne more dati.«

Toliko na znanje in v vednost prostovoljnim, slepcem!..

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska: tiskarna »ADRIA«, d. d. v Trstu

Ponos slov. zemlje: gozd

Od nekdaj je odeval našo prelepo slovensko zemljo naraven kras: gozd, ki je bil varno zatočišče preganjanemu človeku in vseh vojnih in pohodih iz prazgodovine do današnjih dni. Gozd je bil in je še naraven dom naše zverjadi, plemenite divjadi in krilatih prijateljev. V zadnjih petdesetih letih je imel naš kmet varno hranilnico, v katero se je zatekal v največji potrebi in nikdar mu ni odrekla, če je bil dober gospodar. Gozdni delavec, voznik, delavec na žagi, industrijec, uradnik in gozdar, vsi so živeli od gozda, torej velik del našega naroda!

Temu našemu gozdu, ponosu naroda proti nezogiben konec. Na zadnji seji prezidija slovenske komunistične vlade je bilo sklenjeno, da se proizvodnja lesa poveča v najvišji meri, ker doseganja plan ni prinesel zaželenih uspehov; kaj to pomeni, si le malokdo predstavlja. Ze od zadnje vojne sem, posebno pa v našem Primorju, se vsako leto bolj načrtno uničuje to naše naravno bogastvo, gozdovi. Od zore do mraka pojeta sekira in žaga smrtno pesem gozdnim velikanom, ki drug za drugim padajo na tla; mladi prirastek pa se bojuje stiska skupaj brez varstva krošnje starih očiakov. Burja svobodno piha po prej zavetnih dolinah, kmalu ne bo več skrivališča za tisto malo srajadi, ki je še ostala.

Kje so zlati časi starih avstrijskih borštarnjev in pozneje gozdarjev stare, gnile, trhle, kapitalistične in protiljudske Jugoslavije, ki so ljubili dreve in ga varovali kot punčico svojega očesa? Kje so časi, ki je o čem - kmet - gospodar svojega gozda božal z očmi svoje smreke in hoje ter si mislil: »Te bodo za doto hčeri, te za popravu hiše in te zapustim sinu svojemu nasledniku?« Nov gospodar, sovražnik narodu, iz katerega je izšel, uničuje narodov zaklad. To je zločin, največji zločin nad narodom, ki se bo bridko maščeval v bodočnosti. Brez gozda, naravne ovire, se bo burja prosto razdivjala preko pustih goličav in odnesla rodovitno gozdno prst, ki daje gozdu rast. Nalivi bodo odnašali nezavarovano črno, drobno zemljo v hudournike, ker ne bo več drevja, ki bi zadrževalo plohe in zemlje, ki bi je vsrkala in hranila. Obeta se nam pusti - sivi Kras, brez rose, vlage, z vedno manj dežja in s tem združene dolgotrajne suše. Vse to bo vplivalo na podnebje, pridleke in ljudi. Toda, kaj vse to briga današnje mogote? Da si le obdrže, še za kako leto več morda, svoje stolčke! Pa da bi vsaj ta ubogi trpin, ta tlačani in izmučeni slovenski rod imel kaj od tega uničevanja; toda le potne srage, malo slabe jedi, cap in kričanje valptov, to je njegov delež.

Gozdovi, naši lepi gozdovi, naš up in naš ponos, kaj bo z vami? Kje si Trenta, Nanos, Hrušica, Snežnik in Trnovski gozd; pa baski, cerkljanski, idrijski in pivski gozdovi? Le ime bo še ostalo in pričalo o nekdanjosti, če Vsemogočni ne obrne drugače.

Radio Trst II

(343.9 m — 872 Kc-sec)
Nedelja, 26. marca 1950: 9.00 Kmetijska oddaja. — 12.15 Od melodije do melodije. — 20.00 Pesmi jugoslovanskih narodov. — 21.00 Z domače knjižnice police. — 22.30 Nočne plošče.

Ponedeljek, 27. marca: 18.30 Glasba raznih narodov. — 20.00 Sportna kronika. — 20.10 Operne arije in dueti. — 21.00 Haydn: Simfonija št. 98 v H duru. — 22.00 Večerne melodije.

Torek, 28. marca: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Angleščina po radiu. — 20.00 Lepi glasovi - lepe melodije. — 21.00 Vzori mladini - Pridobivanje, predelovanje in učinki kave. — 21.30 Richard Strauss: Koncert za oboo in orkester.

Sreda, 29. marca: 13.00 Popoldanska glasba. — 19.15 Glasba raznih narodov. — 20.00 Operne arije in dueti. — 22.00 Beethoven: Simfonija št. 9 v d molu. — 23.00 Uspavanke.

Četrtek, 30. marca: 13.00 Slovenske narodne motive izvaja pevski duet, na harmoniko spremlja Marij Sancin. — 18.00 Glasbeno predavanje. — 19.00 Slovensčina za Slovence. — 20.00 Vokalni koncert sopranistke Božice Frančič. 21.00 Radijski oder: Ivan Cankar - »Kralj na Betajnovci« - drama v treh dejanjih, — nato Vesela večerna glasba.

Petek, 31. marca: 18.40 Iz domovine. — 19.00 Angleščina po radiu. 20.00 Samospevi. — 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 21.00 Mojstri besede. — 22.00 »Selomok Zidovska rapsodija za čelo in orkester - sklad. Bloch -

Sobota, 1. aprila: 18.00 Glasba slovenskih narodov. — 18.30 Oddaja za najmlajše: Pravljičja »Grad martinčkova«. — 19.00 Operna glasba. — 20.00 Sportna kronika. 20.30 Programski periskop. — 21.00 Sobotni večer. — 22.00 Večerni koncert.

N. N. iz Sv. Križa daruje L 500 za dobro uspeli koncert v Nabrežini.

N. N. iz Sv. Križa daruje L 500 za Uršičev sklad.

Dr. R. IUNGO
zobozdravnik
izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kavčuku in plastiki. - Največja garancija. - Sprejema od 10 do 12 in od 15 do 19 (Govori slovenski)
TRST, ulica Torrepianca 43
Vogal ulica Carducci

Zdravnik
Dr. Karol Rutar
sprejema v Gorici
na Travniku št. 22

Dr. FRANJO DELAK, zdravnik v Barkovljah sprejema v ulici Bonafata 9 vsak dan od 9 - 12 in v Trstu v ulici Commerciale 10-II. od 15. - 17. ure.

Velika razprodaja,
ki omogoči vsakomur nakup prvovrstnega blaga z izrednim popustom
od 20 do 50%.
Oglejte si naše izložbe
Magazzini del Corso
Trst - Corso, 1 - Galleria Protti

Lovci, pozor!
KUNE BELICE - KUNE ZLATICE
za direktan eksport v Ameriko
PLACA NAJBOLJŠE po dnevnih cenah
M. Fischer
TRST, VIA PIERA' 34
(Telefon 93.194)

Mizarji kmetovalci!
podjetniki
Kole za trle, deske smreke, kope, macesnoe in trdi lesov, trame, par kete in drova nudi najugodnejše
CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 2 4

NECCHI novi model B U

za vezenje, krpanje, obšivanje lukenj, prišitje gumbov, čipke, cik-cakaste šive. Vsa dela se izvršujejo brez okvirja. Pouki za vezenje brezplačno.
SIVALNI STROJI na industrijski tok za čevljarje in krojače.
PRODAJA NADOMESTNIH DELOV. RADIOAPARATI najboljših znamk pri
TULLIO
TRST - ul. C. BATTISTI št. 12
Tel. 65-88 - TRZIC, na Korzu

Nova pokrajina

V zvezi z gibanjem za deželno avtonomijo s posebnim statutom, ki ga je začelo Furlansko ljudsko gibanje s sedežem v Vidmu, in v zvezi tudi z ustavo, ki je določila, da postane dežela Furlanija - Julijska krajina nova obsežna upravna enota, ki jo Italijani imenujejo »Regiones«, je vzporedno s tem začelo prihajati na dan tudi gibanje prebivalstva med Livnico in Tilmentom za lastno provinco, ki bi imela svoje središče in sedež v glavnem mestu Pordenonu. Tako bi imela naša dežela še tretjo pokrajino, ali provinco, poleg Vidma in Gorice. Zvedeli smo, da so priprave za postavitev nove province skoro pri kraju in da je nastanek tretje Pordenonske pokrajine skoro že gotova stvar.

Mi Slovenci bomo pozdravili rojstvo Pordenonske pokrajine z ob-

čutki demokracije, ker menimo, da imajo državljani polno pravico prosto in svobodno odločati sami tudi v zadevi upravnih okrožij. Zaradi štednje in raznih drugih praktičnosti, bi mi sicer radi videli, da bi se pokrajine kot take odpravile in namesto njih postavile širše dežele, kakor na primer prav Furlanijo - Julijsko krajino. Toda taka dežela bi morala imeti vsaka svoj poseben statut. Gorica, Videm in Pordenone pa bi v taki deželi dobile lahko posebno nalogo in vlogo pri upravljanju zadev ožjega pokrajinskega značaja. Ker pa ni nobenega izgleda za nastop take deželne avtonomije s posebnim statutom, je popolnoma prav, da imajo prebivalci na desnem bregu Tilmenta, ki jih je kakih 260.000, svojo lastno pokrajino.

Seja občinskega sveta

V četrtek zvečer 16. t. m. se je nadaljevala seja goriškega občinskega sveta. Ko so izbrali dnevni red, ki je vseboval nekatere upravne zadeve in pa županovo plačo ter zadevo davčnih komisij, je vstal demokrščanski svetnik dr. Poterzio in predlagal, naj svet odobri resolucijo, ki se naslovi na vlado v Rim z namenom, da bi proglasili Goriško pokrajino za »pustošeno področje« (»Zona depressaa«) in tako dosegli posebno vladno denarno pomoč. Vlada je namreč že določila, katera področja v državi se smatrajo kot »pustošena« in torej deležna posebne pomoči. Na Gorico pa je pozabila...

Da je Goriška pokrajina res potrebna denarne pomoči je čista resnica, čeravno vemo, da so mnoga druga področja v državi daleč bolj potrebna pomoči kot Goriška, saj so naši politični preganjanci v času fašizma videli marsikaj na jugu! Toda obš. svetnik dr. Poterzio je navedel kot vzrok, da je Goriška dežela »pustošena«, nove meje, ki jih je imenoval »kričevine meje« (singulisti confinie). Dr. Poterzio, ki je, kakor smo povedali, demokrščan, bi moral vedeti, da ne živi onstran meje na Goriškem prav nič Italijanov. Zato ne more trditi, da so te nove meje, v tem pogledu, kričevine. Poleg tega pa še to, da je gospodarskemu propadanju Go-

rice krivo tudi umetno naseljevanje tisočev istrskih italijanskih izseljencev, ki so bili sem privabljeni samo zato, da zajezijo »nevarnost« slovenske manjšine v Gorici.

Razumemo razočaranje nekaterih goriških krogov, ker je vlada sklenila obnoviti industrije izseljencev iz Istre v drugih krajih Italije, ne pa v Gorici. Trgovska zbornica iz Gorice priznava v tej zvezi, da tvorijo ti »sezulci« (izseljenci) polnih 10 odst. goriškega prebivalstva!

Res je, da v Gorico ne prihajajo več tisoči in tisoči Slovencev, ki so sedaj onstran meje! Toda to dejstvo dokazuje, da je Gorica živeča od Slovencev in ne obratno Slovencev od Gorice!

Zupan dr. Bernardis pojde sedaj s posebnim odposlanstvom v Rim k samemu predsedniku Republike. Vsi bodo poudarjali gesla po načinu dr. Poterzia. Saj je župan že poslal naprej brzojavko, v kateri pravi, da je Gorica ogrožena zaradi »nenaravnih mej«. Zakaj pa »nenaravnih«, gospod zupan? Ali ni bolj pametno in človeško, pa tudi krščansko, rabiti druge izraze, navesti vzroke težkega gospodarskega položaja z drugimi besedami in z drugimi razlogi, ne pa poudarjati vedno eno in isto trditve, ki ne zveni ravno lepo iz ust izobraženih oseb, ker ne odgovarja resnici.

Drobne vesti

Obvestilo učiteljem

Učitelje, ki so pod ZVU služili na področju bivše cone A na Goriškem, obveščamo, da se je zadeva izplačila zastankov od njihovih prejemkov zavlekla, ker je ministrstvo v Rimu mnenja, da bi se morala zadeva urediti po »diplomatski poti« kakor da bi pri stvari šlo za učitelje, ki sedaj služijo v Jugoslaviji. Pooblaščenec v Rimu ima sedaj navodila za pravilno tolačenje zadeve kot take in povedati, da so prizadeti že vložili zadevne prošnje na goriško šolsko skrbništvo ter zahtevati, naj ministrstvo reši vlogo, ki jo je tja poslalo to skrbništvo v tej zadevi. Če pa bi se zadeva še kaj zavlačevala, ko so zavezniki vendar zneske že nakazali, bo najbolje nastopiti redno pot. Taka je pač burokracija! Pravijo, da jo bodo popravili! Z eno leto je poteklo, odkar so učitelji vložili prošnje za izplačilo in njihova pravična zahteva še ni uslišana!

Davek vračajo

Goriško županstvo je razglasilo, da vrača davčna iztirjevalnica v Gorici, ulica Morelli, prvi davčni obrok, ki so ga prizadeti plačali meseca februarja na račun družinskega davka, ki ga je županstvo pred kratkim odpravilo. Do 4. aprila mora vsakdo, ki je kaj plačal, dvigniti svoj znesek. Urad davčne iztirjevalnice postuje vsak dan v tednu, razen nedelje, zjutraj in popoldne.

Zanimiv gost v Gorici

Msgr. Oktavijan De Liva je v zadnjem času vodil posle apostolske nunciature v Pragi. V četrtek 16. t. m. mu je češkoslovaška komunistična vlada sporočila, da je nezajeljen in naj zapusti češko prestolico v treh dneh. Msgr. pa ni čakal na konec roka, temveč je že v soboto ob enih popoldne odpotoval z letalom iz Prage. Po kratkem odmoru na Dunaju je na večer dopel na goriško letališče in je v